

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS PRIJS
Voor de Stad . . . 12.
Franco per post. . . 14.

(Verschijnende driemaal in de week, Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents regel

ZWITSERLAND.

De nederlaag der radicalen, van welke wij in ons vorig nummer gewaagden, wordt door alle berigten uit Zwitserland bevestigd.

De zegepraal van Lucern is volkomen geweest; de verlagenheid heerscht onder dezelve vijanden. Zie hier wat men daaromtrent in den Parijschen *Messenger* leest:

» Het berigt van de nederlaag der vrij-korpsen wordt bevestigd. Zij zijn op alle punten op de vlugt geslagen, een aantal doden en gevangenen op het slagveld achterlatende. De overgeblevenen dier korpsen keeren naar hunne haardsteden terug. Onder dagtekening van den 4. hoorde men niet meer van nieuwe bewegingen spreken.

— De *Staats-Courant* van Lucern geeft in haar nummer van 1. april in deze woorden verslag van de nederlaag der vrijkorpsen. De veldtochten der veldtochten van moordenaars, het schuim der Zwitsersche natie, trokken gisteren, onder eene goede aanvoering, op onze stad aan, latende aan hunne linker zijde het stajje Sursée liggen, hetwelk zoodanig was versterkt, dat het tegen eenen overhoedschen aanval beschut was. Geheel onverwacht rigten zij hunne kolonnen op Ruzwil en Illbühl, aan de Eurme en aan de Koningsbach. Een moordadig gevecht ving aan op de oevers dezer twee rivieren tusschen de Lucernsche troepen en de vrijkorpsen, welke laatste viermaal sterker in getal waren. Vreeselijke losbrandingen met schroot wierpen geheele linien der aanvallers omver. Het gevecht duurde niet een goed onderhouden artillerie, welke het vuur niet veel uitwerking deed. Bij het vallen van den nacht werd het gevecht gestaakt en de aanvallers maakten zich gereed om het in den vroegen morgen van den volgende dag opnieuw te beginnen, op de hoogten die de stad omringen en bestrijken.

Heden ochtend, 4 april, is de vijand geslagen en volkomen uiteengesprengd geworden; zes honderd man der vrijkorpsen hebben hunnen euveldmoed met hun leven betaald. Onderscheidene hunner bevelhebbers en een aantal soldaten zijn krijsgewonden gemaakt, alsmede een aanzienlijke buit van wapenen, paarden, geschut, wagens etc.

De contingenten van Opper- en Neder-Unterwalden, die 900 man sterk, deugs te voren de stad binnen getrokken waren, deden bij de brug van Emme wonderen van dapperheid de krijgsbedrijven hunner heldhaftige voorvaders waardig.

Tegen negen ure des avonds kwamen een linie-bataljon en drie compagnieën karabiniers van Zug aan, die veel tot de overwinning van heden hebben bijgedragen.

Ten twee ure 's morgens had een stormhoop een bataljon en twee compagnieën karabiniers uit Uri aangebragt. Die dapperen wilden op het oogenblik zelf in de strijd treden, en de overwinning deden en zij hebben die inderdaad geprikt, door al wat er nog van de vrijkorpsen overbleef op de vlugt te slaan.

De regeringstroepen van de wapenen hebben zich allen gereed gemaakt, om de vijand te ontmoeten. De zaak des vaderlands, door de vreesachtigste verachting van alle gewaren en van den dood. Tot nog toe tellen de overwinnaars slechts drie doden en enkele licht gewonden.

De weldoende Voorzienigheid heeft nogmaals gewaakt over het kanton Lucern en over deezels getrouwe en beminte broeders en bondgenooten. — Een brief uit Lucern brengt het getal der door de Lucerners gemaakte krijgsgewonden, op 1000, onder deze bevinden zich onderscheidene voornamste hooffden der vrijkorpsen, zo als, doctor Steiger, van Lucern en de kolonel Rothmiz, van Argau.

Er is thans ook eene nota van den Russischen gezant in Zwitserland tegen het bestaan der vrijkorpsen in dit land bekend geworden, welk stuk van den 27. maart gedagteekend is.

DUITSCHLAND.

In de *Dusseldorfer Zeitung* leest men nog nopens de jammeren door de jongste overstromingen veroorzaakt, het volgende in data 5 dezer:

Nadat nu de dorpen en vlekken van ons district allengs wederom van de overstroming bevrijd worden, treden de verwoestingen te voorschijn, welke zij heeft aangerigt; en ongelukkiglijk zijn deze zeer groot. In onze stad zelve, in de dorpen Ilamm, Volmerswiler, Diehe, Gellheim, zijn landerijen, de eenige bestaanbrog van talrijke huisgezinnen, ter voet hoogte verزند, en daardoor deels voor altijd, deels voor vele toekomstige jaren onteelbaar geworden; en zoo zijn deze arme lieden van het weinige beroofd, waardoor zij buitendien kommerlijk genoeg, tot dus verre hun bestaan onderhouden. Anderz was het water in hünne woningen gedrongen, en is het afgezien dat hun door het verblijf in de veldige woningen ziekten te wachten staan, het middel benomen in hünne huizen zich hun bestaanmiddel te verwerwen. Dus allerwege jammer en ellende, waarhenen het oog zich wendt.

De hoogte van den Rijn is heden morgen 20 v. 7 dm. en het water mede, dat alle straten geweken, in welke het eene massg slijk en zand heeft achtergelaten. Dezerzijds is de oever reeds grootendeels weder van de overstroming vrij.

— De Hamburgsche dagbladen behelzen de tijding, dat den 31sten laatsleden het water van de Weser bij Bremen eene dijkbreuk veroorzaakt heeft, ten gevolge waarvan huizen en boomen door den woedenden stroom werden medegesleept, en wel inzonderheid buiten de Dampsteert. Het getal der vernielde huizen werd meerel de heerschende verwarring toeket, op desig geschat, dat daarbij menschen omgekomen waren, zoodat men wel twaalf was nog niet geene zekerheid te zeggen. Ook bij Vierden en Ahassel hadden dijkbreuken plaats gegropeng. Het is thans te hopen, dat de volgende dateren berigten uit Bremen, behoeven het getal der ten gevolge der dijkbreuk vernielde hui-

zen twee en veertig, waaronder echter slechts drie huizen waren. Eene groep van drie huizen en twee huizen, waarvan het water gevonden, terwijl het gelukt is de bewoners der overige huizen te redden en hun huisvesting binnen de stad te bezorgen.

— De *Köllnische Zeitung* van 4 april behelst het volgende:

Nadat wij gedurende drie etmalen van alle berigten van den Boven-Rijn en over het algemeen uit Zuid Duitschland verstoken zijn geweest, ontvangen wij thans drie posten te gelijk. Alle bladen zijn opgesuid met berigten van overstromingen en verwoestingen door de waterzwaai. Ook langs den Boven-Rijn waren alle aan de rivier gelegen plaatsen overstromd; nu ontsleeken van Karlsruhe, bij voorbeeld, stonden zaven veel onder water tusschen Bruchsal en Wiesloch stond het water eene el hoog op de ijzeren spoorweg. In het markt vlek Stein zijn 15 menschen en 100 stuks vee omgekomen. Ook de Neckar is ver buiten zijne gewone getreden en heeft Kanstatt en Heidelberg overstromd. Te Francfort heeft de Main eene ongekeende hoogte bereikt; niet alleen de lagere gedeelten dier stad waren ondergelopen, maar het stond zelfs op den Romerberg. De gemeenschap met de omstreken was verscheidene dagen gestreind. Evenzeer, hebben de meer bovenwaarts aan den Main gelegen plaatsen, met name Würzburg, waar een aantal menschen verdronken zijn, veel geleden. In Mainz en Worms kon de gemeenschap tusschen de verschillende straten slechts met schuiten onderhouden worden, en in de omstreken dier steden is de schade onberekenbaar.

ENGLAND.

De kwestie wegens het grondgebied van Oregon is den 4 dezer in de beide huizen van het parlement ter sprake gebragt, namelijk in het hooger huis door graaf Clarendon, en in het lagerhuis door lord J. Russell. De minister Aberdeen heeft, in het eerste dier huizen, de hoop geuit, dat de zaak nog in der minne geschikt zou worden, maar tevens gezegd, dat het ministerie ten volle voorbereid was, om de rechten, welke Engeland op dat grondgebied had, te handhaven. Sir R. Peel sprak, ter beantwoording van lord Russell, niet minder stellig in denzelfden geest, en werd deswege van alle kanten luid toegejuicht, terwijl Russell verklaarde, met deze mededeeling volkomen genoegen te nemen, en nu de zaak verder te volge gerustheid, wat het beleid der regering zoude overlaten.

Hünne lordschappen hebben, na enige wettelijke wijziging, het versontwerp op de voortgezette heffing der belasting op de bezittingen en inkomsten aangenomen. Het hertuis heeft eene ison van den heer Walker verworpen, waarbij het overleggen eener kopie van het bevelschrift tot opening perwits brieven van den heer Duncombe verlangde.

— Het Senaat heeft het Fransche gouvernement geneigd is aan het Engelsche vele concessien te doen, welke het tot nu toe had geweigerd, en van zijne daartoe aankomende uitkomsten van de commissie van de hertog de Beaulieu en Dr. Washington.

In den senaat zijn den 31 maart de beraadslagingen aangevangen over het wetsontwerp betrekkelijk de teruggaaf van de goederen van de nog onverkochte goederen. Onderscheidene amendementen waren voorgesteld, doch alles doet gelooven dat zij verworpen zullen worden.

Volgens de Madridsche Podesta is er sprake van een huwelijk tusschen den infant don Francisco en een zuster des konings van Napels.

— Te Madrid hebben ten gevolge van de laatstelijk ontdekte zamenzwering wederom eittelijke arrestatiën plaats gehad.

— Den 26 maart is de buskruidfabriek te Murcia gesprongen. Het getal dooden en gekwetsten wordt op dertig begroot. Het gebouw is geheel vernield.

FRANKRIJK.

De koning en de koningin der Belgen worden eerstdaags te Parijs verwacht.

— Men verzekert dat het groot feestmaal, het welk de hertog van Nemours voornemens is aan den Parijschen handelstand te geven, den 3 mei aanstaande plaats hebben zal.

— De hertog van Montpensier escadrons-commandant van het 4e regiment artillerie is bij koninklijk besluit tot luitenant-kolonel benoemd.

— Uit Marseille schrijft men den 2 april: De rijtuigen van den hertog van Montpensier zijn gisteren aan het hotel d'Orient aangekomen. Z. H. die den 5 uren Parijs zal vertrekken, wordt den 8 of 9 te Marseille verwacht.

— In eenen brief uit Palermo, door de *Allgemeine Preussische Zeitung* medegedeeld, wordt gezegd, dat de hertog van Montebello op het punt was een handels-verdrag tusschen Napels en Frankrijk te sluiten.

— Het getal der bataillons-commandanten, kapiteins en andere officieren der nationale garde van Parijs, die de petitie tegen de wapening der fortificatiën geteekend hebben, bedraagt op dit oogenblik 158.

— De akademie van Lyon heeft met eenparige stemmen den eerwaarde heer Lacordaire tot een harer medewerkers benoemd.

— Verscheidene duizenden gewezen kweekelingen der jesuiten hebben een openlijk protest geteekend tegen de beschuldigingen, door den heer Thiers in zijn berucht rapport op het ontwerp nopens het middelbaar onderwijs, gerigt tegen de opvoeding welke in de jesuiten-gestichten wordt gegeven. Zij verklaren, dat huus opvoeding zuiver en uitsluitend Catholiek is geweest en dat het onderwijs welke strekking geheel en al was om hun de liefde voor het geloof en die voor het vaderland in te scherpren, de kweekelingen dus tot brave burgers en ware vrienden onzer vrijheden moet vormen.

— De ernstige aard der voorvallen in Zwitserland heeft den heer Pontois, ambassadeur van Frankrijk te Bern gedrongen om in allerijl naar zijnen post terug te keeren: hij is in den ochtend van den 5 dezer na zijne laatste instructien van den heer Guizot te hebben ontfangen, naar Zwitserland vertrokken.

— Uit Toulouse schrijft men, dat uit hoofde der oproerigheden in de laatste dagen, twaalf studenten in de regtsgeleerdheid voor den raad der akademie gebragt zijn.

— Volgens berichten uit Londen van den 23 maart,

Verkeert het keizerrijk Marocco in een beklagenswaardigen toestand. Verscheidene provincies zijn in opstand en de gemeenschap tusschen de verschillende steden is nog maar zelden, zoo men eenige vaardige en onord ruiters bij zich heeft, daar de salten allen verstopt en de luiters die haren medestand kunnen bijstaan. De heerschappij van den keizer van Marocco verkeert in het grootste gevaar, uit hoofde van de dweeperij de bevolking welke daancoe door gezanten van de keizer wordt verzocht.

NEDERLAND.

— Den 3 april Voorgisteren avond omstreeks 12 ure ontstond er brand in eene schuur behorende bij de woning van den landbouwer van Rooy op den nithoek genaamt *Hemel-rijk*, nabij de huizinge

de Ruwenberg onder de gemeente St. Michiels-Gestel, welke, in weerwil van het stil weder en van alle aangewende pogingen tot stuiting zich binnen weinige oogenblikken zoo zeer verspreidde dat twee uren later het geheel gebouw met al den inboedel, benevens 3 koestesten, 2 kalveren en 1 varken door de vlammen waren verteerd. Het een noch het ander was voor brandschade verzekerd.

— Volgens bericht uit Vlissingen, zullen dezer dagen niet minder dan ongeveer 1700 personen, meestal bouw-, handwerks-, arbeidslieden en bewoners van het 4e district der provincie Zeeland, zich dat district naar Rotterdam en andere havens begeven, ten einde zich naar Noord-Amerika in te schepen, met het doel, zich aldaar in de republiek der Vereenigde staten te vestigen en er hun voordeel te betrachten. Onder hen bevinden zich eittelijke welgestelde lieden.

— Den 7 april. De heden ontvangen rivierberigten luiden vrij voldoende. Aan alle bestaande defecten aan de dijken werd niet licht en niet goed gevolg gewerkt; nieuwe raippen aan dijken en waterkerfingen waren niet bekend geworden, en bij den toehemenden val der hoofd-rivieren bestond er veel hoop, dat men verder daarvan bevrijd zou blijven.

LATERE BERIGTEN.

— De jongste berigten uit Zwitserland deelen geen verandering mede in den stand van zaken. De Vorst heeft twee commissarissen benoemd, de heeren Noef, van St. Gallen, de Streng van Thurgau, en welke de opperbevelhebber der bonds-woepen zal moeten gehoorzamen. De commissarissen hebben van het uityogend bewind laat gekregen om tot de ontvanging der vijf korpsen over te gaan en een waakzaam oog te houden op de grenzen der kantons.

De hulp troepen van het eanton Schwytz zijn eerst op den avond van 1 april te Lucera aangekomen, en hebben dus geen deel aan het gevecht kunnen nemen. Zij zijn 2000 man sterk.

De groote raad van Lucern heeft in zijne zitting van 3 dezer, na het aanhooren van een verslag nopens de jongste gebeurtenissen, kennis genomen van een voorstel tot het bilvaaldrigen eener annexie. Het onderzoek daarvan is aan eene commissie opgedragen.

De geruchten welke nopens oproerige bewegingen in Argau en Solothurn in omloop zijn geweest hebben zich niet bevestigd.

— In de steerkolen-mijn van Westmoor te Kalmthout, in Engeland, heeft eene ontplofing van waterstof gas plaats gehad, welke aan een aantal werklieden het leven gekost heeft. Men zegt dat het getal der slachtoffers van die ramp inses da

40 bedraagt, doch men weet nog de juiste bijminderheden niet. De ontplofing heeft men als bedenklijke pogingen in het werk om hulp toe te brengen van de ongelukkigen die nu onder de ruïnes en er ontplofing bevestigd liggen, en de aan verzweven noodlottige werking mochten zijn ontkeken, doch het is te greeven, dan men niets dan lijken zal terugvinden.

— « Algiers 27 maart 1845.

Op het oogenblik ontving ik het volgend bericht uit Oran, gedagteend 18 dezer.

» Abd-el-Kader is thans te Bou-Beida met duizend ruiters. Hij bedreigt de Beni-Meynaren en de Douy-Thabet. Onderscheidene stammen zijn reeds opgestaan om hem te volgen.

De kolonel Gerij is met eene in de haast bijeengebragte kolonne opgetrokken om den oproerigen emir te verslaan. Een expresse is afgezonden aan den generaal Lamoricière, die zich op het oogenblik te Sidi-bel-Abbès bevindt. De gansche provincie is in onrust.

» Men schrijft alhier de Beweging van Abd-el-Kader nu van het door Marocco genomen besit van de noord-moedzakken en het grondgebied van het Rijk te verlaten.

« 28 Maart.

» Ik heb zoo even een uit het westen gekomen officier gesproken. Al wat hij mij gezegd heeft van de werkelijke magt van Abd-el-Kader, komt overeen met alles wat ik daarvan vroeger geschreven heb. Men bedriegt zich wanneer men waant dat de emir magteloos is. Zijn naam zet nog altijd de bevolkingen met eene tooverachtige gemaklijkheid in beweging. Al de stammen van het zuiden en van de groeten zijn door zijne oproepingen en zijne zendingen als het ware overgestroomd. (Afrique.)

— De Spaansche senaat heeft den 1 april, met eene meerderheid van 76 tegen 4 stemmen, het ontwerp van de wet tegen de terugkeer van de goederen van de nog onverkochte goederen aangenomen.

— De zittingen van de staten der Rijn-gewesten zijn den 2 dezer gesloten geworden.

Mangelwerk.

BELANGRIJKE BRIEF UIT DE RIJN-PROVINCIEËN, OVER DE JONGSTE GEBOURTENISSEN.

« *Uit de Rijn-gewesten* (eerste en slot van ons vorig nummer). Om onzer lezers eens een proefje van de dagelijksche polemiek van dit blad 1) te geven, willen wij hier het slot overnemen van haar hoofdwoord op den herderlijken brief van den bisschop van Trier. — Ziet nu eens wat zij, (het ultramontanisme en Jesuitisme) sedert twintig jaren

1) En van zoo vele anderen. Maar is het bij ons ook zoo niet gesteld; moeten wij ons ook niet bijna dagelijks ergeren over de uitkomsten der verkiezingen, die het *Zandtblad* en de *Amsterdamsche Courant* ons voorhouden? Maar, geachte lezer, denkt u dat Amsterdam niet een regte veldenkraan is; denkt u dat de felsten langdurigsten winter, geregeld elke vinder het land afloopt, en dat waar in 't grof en onedel rosmantel. Heden (28 Maart) is zinnig maar zat uitpelen van de *Duitsche* en andere velders. De staalkaart van de *Amsterdamsche* *kerklooper* prijkt met een volmaakt assortiment van diverse nouveautés; daarop paraderen echte *Wapen* — Hanover, — dito; — Stuttgart; — Breslau, — dito; — dit artikel, naar vroeger veel vraag naar *Wapen* heeft minder gezocht en weldra zal er *Wapen* in *Wapen* — Bingen — Trier (dit is wel het gansch nieuwste dat bestaan nog al een vleugje hebben zal); — Elberfeld; — Stettin; — Frankfurt; — Leipzig; — dito; — Comar (dit is de *Wapen* van 1845); — eindelijk ook nog *Wapen* van *Wapen* (doet zoo wat in alle steden laatste van vooral in den jongsten tijd, waar door het zee-water beschadigd is). Van vele die in den beginne dien veldenkraan met hunne *Wapen* bevestigd hebben, heb ik vernomen, dat zij al spoedig rouwkoop hadden; niet alleen onttrokken zij hem hunne gunst, maar sloten hem de deur voor den neus, zoodat hij geen meer over kunnen dorpel aetten mogt. — Trier.

gedaan hebben. Zij sloopten misleiden door Frankrijk en den nasleep van dien waren bigotterie, fanatisme, vijandchap, tweedragt en, waar zij het kruis hunner zaligheid plantten, daar vloede bloed; waar vroeger vrede heerschte en men in vrede leefde, daar deed zij hun evangelie prediken, waanzin over dag vechtpartijen ontstonden, terwijl, bij nacht, schandelijke tooneelen van sluipmoord plaats hadden. Kunst, wetenschap, school, armee, kerk, staat, wetten, alles moest jesuïto-ultramontaansch worden, en daarmee niet te vreden, spande men nog tusschen den geest van het volk en de zot der gerechtigheid, die van de vrede en der vrijheid, eene jesuïten-soutane wijd uit. Wie draagt sedert vijf en twintig jaren het ongeluk van Spanje op het hart? Wie ontstak daar den brand van reactie en revolutie en wie zou daar nog ten huidigen dage den burgerkrijg op nieuw doen uitbarsten, indien de verstandigen der nationaalgezinden het dieten gevonden? Wie anders dan het ultramontanisme, dat monnikendom en dat hiërarchieke stelsel, dat waant, dat zijn vaderland ergens anders dan aan gene zijde der Pyrenéen gelegen is. Wie deed de revolutie in België uitbreken? Niemand anders dan de geslepen ultramontanen, die zich een oogenblik met Belgische liberale broeders verbonden. Wie sleept op dit oogenblik Zwitserland op den rand van den afgrond des rampzaligsten burgeroorlogs? Niemand anders dan het jesuïto-ultramontanisme; trakt het wesen terug over de bergen, dan is Zwitserland rustig. Was het ultramontanisme rechtschapen, bezat het slechts een greintje gevoel van menschelek geluk, dan zou het *ultra montes* afmarcheren. Ijdele verwachting! het ultramontanisme zal geen voet verzetten vóór dat de bivouac-vuren allerwege op de Alpen ontstoken zijn, vóór dat, maar ook dan eerst, zal het aanstonds, met den staart tusschen de beenen, het haezepad kiezen, zonder te strijden en het zal zijne misleide sukkelaars leelijk in den steek laten, want het is een vuig gespuis. (Verstandige lezer weêrhouw uw medelijdend gelach niet langer.) — «Wie heeft eindelijk in Duitschland die verwarring en oneenigheid doen ontstaan, waartegen wij thans zulk eenen geweldigen strijd voeren moeten, en waarvan wij voor het ghaspel van den aartsbisschop Clemens August niets wisten? Niemand anders dan het ultramontanisme. Sedert vijf en twintig jaren is het de grootste revolutionair dien Europa heeft. Het zal dit steeds blijven, omdat het zijne vreeselijke verliesen en zijne smart daarom niet vergeten kan. Sedert de beroeringen en den ommekeer van zaken door de Fransche revolutie, waaraan het ultramontanisme ook al de voornaamste schuld heeft, heeft de geheele wereld gewonnen; het ultramontanisme alleen heeft er bij verspeeld, en de rustige, wettelijke ontwikkeling der volken bedreigt hetzelfde met nog grooter verliezen. Wij zeggen diensvolgens ook niet den herdelijken brief, hoewel niet in denzelfden zin: «Moge Duitschland zich niet verder met dien revolutionairen topgever afgeven en niet naar hem luisteren, al spreekt hij ook uit den bijbel. Hij spreekt alle talen; maar spreekt hij ook allen even oprecht; waarom dan ook niet het Woord Gods? Aan alle andere vijanden kan de Duitse natie vergiffenis solenken, en zij heeft een hart om zulke te kunnen, want zij heeft den moed en de kracht om hen niet te vreezen, maar aan het ultramontanisme zal zij noch vergeving, noch kwartier schenken, zonder zich de groote schuld op den hals te halen, dat zij eenen godloochenaar vergeven heeft, die, zoals de Herr Arnoldi zeer juist aanmerkt, alle goddelijke en menscheleke oordeelen der dingen omverwerpen en zich in de plaats van God, op het altaar nederzetten wil.»

Dit is het brood des geestes, waarmede dit blad en de vijftig andere van dezelfde kleur, hunne lezers dagelijks voeden, dit is de allerwege zoo luid roedgebazinde verdraagzaamheid, die zo hooggeroemde vrijheid van geweten; dit zijn de woorden van verzoening van vrede en liefde, die zij aan de Duitse Catholijken, welke met onwrikbare trouw en een vast geloof aan hun opperhoofd verkleefd zijn, toeroepen: «zij deden » zijl een vuig gespuis, dat niet rust, vóór dat » de bivouac-vuren van den religie-oorlog op de » Alpen branden.» En welke aanleiding werd hun, van de zijde der Catholijken, tot deze fanatieke taal gegeven; wat hebben zij misdaan, dat men op de grenzen des vaderlands tegen hen, op die wijze, de vlammen van eenen woedenden, onverzoenlijken godsdiensthaat aanblaast en eenen rampzaligen toestand van toornelooze hartstogtelijkheid en verbittering, even als in Zwitserland, ook bij ons, met alle moeite tracht te doen ontstaan? De bedevaart naar het heilige kleed te Trier werd door twaalfmaal honderden Catholijken met stille vreedzame godsvrucht volbragt, zonder dat daarbij aan één protestant slechts de minste belediging wedervaren is; ook de fakkeloptogten werden in de vijf steden van het Rijngeest, zonder dat men ergens een beledigend of krenkend voorval heeft opgemerkt, met voorbeeldelooze goede orde gehouden; de Pruisische overheden, aan welke wij daarvoor onzen openlijken dank betuigen, hadden bij deze ontzaggelijke samenstroming van menschen van alle standen, van nabij en van verre komende, hoegenaamd geene politie of militaire veiligheids maatregelen genomen, en hun zeer vereerend vertrouwen werd, van de zijde des volks, op eene waardige wijze beantwoord; alleen in Bonn deed de ongegründte bevreesdheid van den daar geplaatsten professor von Sybel, het garnizoen in beweging komen, en ook daar bleek zulks geheel overtoellig te wezen. Overal troude het Catholijke volk zich veel meer, in spijt van al die ophitsingen en beledigingen, waarover het zich dagelijks ergeren moet, rustig, vredelievend en in waarheid verdraagzaam. Met hoosaardigen hoon wordt nu aan hetzelfde van den kant der radicale pers, die steeds vrede en eendragt tusschen de lippen heeft, deze stille rust en gematigdheid aldus vergolden: «Vuig gespuis,» roept zij dat brave volk toe, «dat niet zal rusten vóór dat de bivouac-vuren op de Alpen branden.» Het waren immers, volgens hunne eigene woorden, de ultramontanen, welke de fakkeloptogten hebben doen houden. Bovendien zijn aan deze onruststokers de schandelijkste en onbeschaamdste leugens welkom, als zij slechts strekken kunnen om haat en verbittering te weeg te brengen. Alzoo deelde onlangs de *Allgemeine Zeitung* van Leipzig, door het *Frankfurter Journal* daarin voorgestaan, een artikel mede vol van de onteerendste lasteringen tegen het concie van Bonn; eveneens wilde de *Elberfelder Zeitung* haren lezers als een bevestigde daadzaak op den mouw spelden, dat de regering van Lucern, tot gaande bouding van den burgeroorlog, uit de kassen van het groote Catholijke genootschap tot voortplanting des geloofs betaald werd; zoo deelde zij ook voor weinige dagen het sprookje mede: dat het consistorie van Frankfort in het Duitse huis, waar, zoo als bekend is, eenige Catholijke schilders, gelijk Veith en Steinle, hunne werkplaatsen hebben, een jesuïten-nest had uitgerooid, tot verschrikking van het dommelig en ligtgelovig publiek, de politie, ook op andere plaatsen, tot waakzaamheid aansporende. Komt het echter een Catholijk eens in de gedachten, om ook zijne stem tegen de hurende ijverraars en lasteraars te verheffen; ja, dan kloppen zij aan eens doovenmans deur, dan oefenen de re-

dactie diezelfde bladen, die immer den mond vol hebben van vrijheid der drukpers en vrijheid des geestes, de onverbiddelijkste opspraak tegen hen uit. Een doorslaand voorbeeld hiervan gaf zoo al bekend is, onlangs het *Frankfurter Journal*. Op triompherenden toon had hetzelfde den schandelijken lasterbrief van Ronge medegedeeld en daarna in ieder nummer, dag op dag, artikelen tot zijnen lof ongenomen. Toen kreeg het eindelijk ook een Catholijk en wel een aanzienlijk en alom geacht man, de groothertoglijke voorzitter van het hooft gerechtshof te Mainz, de heer Pittschaff, in het hoofd, om, op den vredelievendsten en meest bezadigsten toon, volgens zijne wijze van zien, een antwoord van het rechtskundig standpunt uitgaande, op den lasterenden brief van Ronge op te stellen. Na vijftientig protestantsche lofartikelen verzocht hij de redactie dringend om de opname van dit enige Catholijk artikel, namelijk zijn antwoord op den brief van Ronge. Ware de president een aanbanger van Ronge geweest, en met welke vreedzaamde vriendelijkheid zou men de kolommen van het *Frankfurter Journal* wagenwijd voor hem hebben opengesteld, met welke vreeddekreten zou men den huyal van dezen vermaarden en hooggeachten rechtsgeleerde der Rijnsreken alom verkondigd en hoe gretig zouden alle bladen van dezelfde kleur tot vervelens toe, die schitterende aansluiting nagel haauwd hebben; misschien zelf zou men ook naar hem dankbrieven gezonden hebben, en thans zijn portret naast dat van Ronge, voor de vensters van het legie van boekwinkels in Frankfurt zien prijken! Maar nu is de voorzitter van het hooft hof van Mainz een brave Catholijk, en hij hoopt als een getrouw Catholijk te sterven, dat maakt een verbazend onderscheid; wat men aan den gemeentsten fanatieken schreeuwer der saganpartij niet geweigerd zou hebben, gebeurde nu den president Pittschaff: men weigerde kort en bondig de plaatsing van zijn rechtsgeleerd antwoord. De redactie nam hare toelucht tot deze armzalige uitvlugt: — Dat zij tegen Ronge niets opnemen kon dan hetgeen onmiddellijk van zijnen tegenstrever, den bisschop van Trier, tegen hem geschreven mocht worden. Dit geringe moest de Catholijke opper-president voor lief nemen, terwijl het hem tevens stof tot meditatie over de zoo hoog geroemde vrijzinnigheid der liberalen schreeuwers over verstands- en drukpers-vrijheid opleverde. Zullen zich de Duitse Catholijken hiermede nu ook te vrede houden? Zullen zij nog langer blijven voortgaan, om de radicale pers niet hun geld te ondersteunen, teneinde zij er ten laatste in slagen kunne, om den religie-oorlog met al zijne helsche furie te doen ontvlammen? Wij hopen dat zij eindelijk uit haine vadsige onverschilligheid zullen ontwaken en het heillooze ondiep, dat ten huidigen dage zijnen kop met elk oogenblik dreigender opsteekt, met onversehrrokken moed en vereenigde kraachten, naar den afgrond van verdorvenheid, waaruit het is voortgekomen, terug te brengen; het is hun geloof en de trede huns vaderlands hangen grootendeels van hunne verstandige handelwijs in deze af. Ontwaakt dan Catholijken en slaat de handen aan het werk! Wanneer iemand ons vraagt: maar wat moeten wij dan toch doen tegenover deze heillooze radicale pers; dan antwoorden wij hun met een geacht Catholijk blad: vaardigt een adres aan hen uit, waarin gij uw misnoegen over de snoode handelwijs dier bladen betuigt; voor dit adres hebt gij echter niet veel woorden, niet eens uwe onderteekeningen nodig; gij zult hun zonder dralen nu abonnement op en verzoekt voor het vervolg daarvan versochoond te blijven; gij moet dood eenvoudig schrijven wat men in Silezie gedaan heeft, te weten: u eenparig tegen deesen slechts journalistischen brandes-fuazel verbinden; zij hebben u de deur gewaand, velnu, teont dat gij karakter hebt en knufft niet

